

poskytovania služby sa prihliada na početnosť, pravidelnosť a trvanie poskytovania služby. Pod túto zákonnú definíciu preto patrí hosťujúci euroadvokát, ktorý poskytuje právne služby v zmysle § 30 písm. b) ZoA dočasne a príležitostne.

Zahraničný advokát a medzinárodný advokát nespádajú do definície usadeného poskytovateľa služby ani cezhraničného poskytovateľa služby z dôvodu, že ide o advokátov z krajín, ktoré nie sú členmi EÚ, a teda sa na ne nevzťahuje pôsobnosť smernice EÚ o službách.

Vzťah zákona o advokácii a zákona o službách na vnútornom trhu

Zákon o službách na vnútornom trhu sa použije ako *lex generalis* vo vzťahu k zákonu o advokácii. Platí teda, že v prípade, ak zákon o advokácii upravuje niečo odlišne, použije sa úprava obsiahnutá v zákone o advokácii.

Ustanovenie § 1c ZoA obsahuje odkaz na § 3 až 8 a § 10 až 16 zákona o službách na vnútornom trhu. Zákon o službách na vnútornom trhu sa preto v zmysle dikcie § 1c ZoA použije len v taxatívne vymedzenom okruhu vecí, a to na:

- a) výkon činnosti advokáta,
- b) postup podávania žiadostí,
- c) zápis do zoznamu advokátov.

Ad a) Výkon činnosti advokáta

Informačné povinnosti podľa zákona o službách na vnútornom trhu

Advokát má podľa zákona o službách na vnútornom trhu určité informačné povinnosti voči príjemcom služby, resp. klientom. V zmysle § 6 ods. 1 zákona o službách na vnútornom trhu je usadený poskytovateľ služby a cezhraničný poskytovateľ služby (zákon o službách na vnútornom trhu používa pre usadeného poskytovateľa služby a cezhraničného poskytovateľa služby ďalej len pojem „poskytovateľ služby“ – pozn. autorov) **pred poskytnutím služby alebo pred podpísaním zmluvy o poskytnutí služby povinný príjemcu služby zrozumiteľne a jednoznačne informovať** o viacerých skutočnostiach.

Niektoré z informácií taxatívne uvedených v § 6 ods. 1 zákona o službách na vnútornom trhu nemôže advokát v zmysle stavovských predpisov poskytnúť. K jednotlivým povinným informáciám v zmysle § 6 ods. 1 zákona o službách na vnútornom trhu preto uvádzame aj obmedzenia v zmysle príslušných predpisov SAK. Advokát je v zmysle § 6 ods. 1 zákona o službách na vnútornom trhu povinný informovať klienta o:

- a) Obchodnom mene, právnej forme, mieste podnikania alebo bydlisku, sídle, telefónnom čísle, faxovom čísle alebo adrese na zasielanie elektronickej pošty.
- b) Označení registra alebo inej úradnej evidencie osôb, ktorým bolo udelené oprávnenie, a čísla, pod ktorým je v tomto registri alebo evidencii zapísaný, ak sa poskytovateľ služby do príslušného registra alebo evidencie zapisuje. V prípade, ak advokát vykonáva advokáciu samostatne ako fyzická osoba, nezapisuje sa do živnostenského registra ani obchodného registra, pretože jeho podnikanie nie je živnosťou. Takýto advokát je zapísaný iba v príslušnom zozname advokátov vedenom SAK. Jeho povinnosť preto splyva s povinnosťou podľa § 6 ods. 1 písm. c) zákona o službách na vnútornom trhu informovať o príslušnom orgáne, ktorý rozhodol o udelení oprávnenia, t. j. o SAK. Samostatný advokát má ale povinnosť uvádzať označenie v zmysle § 3a ods. 1 OBZ. Na rozdiel od advokáta vykonávajúceho advokáciu samostatne je advokát vykonávajúci advokáciu ako spoločník verejnej obchodnej spoločnosti, komplementár komanditnej

spoločnosti alebo konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným povinný uvádzať informáciu o zápise právnickej osoby, prostredníctvom ktorej vykonáva advokáciu do príslušného obchodného registra. Takýto advokát je povinný v zmysle zákona o službách na vnútornom trhu informovať o zápise do obchodného registra aspoň v rozsahu označenia registrového súdu, oddielu a čísla vložky zápisu do príslušného obchodného registra.

Ako bolo spomenuté, povinnosť uvádzať označenie registra vyplýva všetkým advokátom, bez ohľadu na to, či vykonávajú advokáciu samostatne alebo inou formou, aj z § 3a ods. 1 OBZ. V zmysle tohto ustanovenia Obchodného zákonníka je advokát ako podnikateľ povinný na svojich obchodných listoch a objednávkach vyhotovených v písomnej alebo elektronickej forme uvádzať obchodné meno, sídlo alebo miesto podnikania, právnu formu právnickej osoby a identifikačné číslo, ak je pridelené. Advokát je podnikateľ zapísaný v inej evidencii podnikateľov (v zozname advokátov vedenom SAK), ktorý povinne uvádza aj označenie registra, ktorý podnikateľa zapísal a číslo zápisu. Samostatný advokát je preto povinný na splnenie uvedenej povinnosti uvádzať registračné číslo v príslušnom zozname advokátov vedenom SAK. V zmysle § 3a ods. 2 a 3 OBZ je advokát povinný uvádzať tieto údaje v písomnom úradnom styku a aj na svojom webovom sídle, ak ho má zriadené.

- c) Príslušným jednotným kontaktnom mieste alebo o príslušnom orgáne, ktorý rozhodol o udelení oprávnenia, na základe ktorého poskytovateľ poskytuje službu. Každý advokát bez rozdielu formy výkonu advokácie by mal uvádzať svoje registračné číslo advokáta, pod ktorým je registrovaný a zapísaný v zozname advokátov vedenom SAK, spolu s názvom registra, v ktorom je zapísaný (napr. zoznam advokátov, zoznam usadených euroadvokátov a pod.). Informácia by preto mala znieť napríklad: „*JUDr. Ján Malý, advokát zapísaný v zozname advokátov vedenom Slovenskou advokátskou komorou pod registračným číslom 9736.*“
- d) Identifikačnom čísle pre daň z pridanej hodnoty, ak mu bolo pridelené, inak o daňovom identifikačnom čísle.
- e) Svojom členstve v profesijnej organizácii, ak ide o poskytovateľa v regulovanom povolani, udelenom akademickom titule, a tiež v ktorom členskom štáte mu bol tento akademický titul udelený, ak je členom profesijnej organizácie alebo ak mu bol akademický titul udelený. Advokát má povinnosť informovať o svojom členstve v SAK aj s ohľadom na povinnosť podľa § 6 ods. 1 písm. c) zákona o službách na vnútornom trhu. Keďže advokát musí mať povinne v zmysle § 3 ods. 1 b) ZoA vysokoškolské právnické vzdelanie, je povinný informovať o akademickom titule, ktorý mu bol pridelený v súvislosti s úspešným ukončením štúdia v odbore právo, spolu s informáciou o tom, v ktorom členskom štáte mu bol titul udelený.
- f) Všeobecných podmienkach poskytovania služby. Vzhľadom na špecifickosť právnych služieb nie je bežné, aby sa advokát riadil všeobecnými podmienkami poskytovania služby, resp. všeobecnými obchodnými podmienkami tak, ako ich poznajú zákazníci v maloobchode. Vzťah advokáta a klienta sa spravidla riadi zmluvou o poskytovaní právnych služieb, v ktorej si advokát s klientom s ohľadom na zamýšľaný druh právnej služby nastaví podmienky spolupráce. V prípade advokátov je možné za všeobecné podmienky poskytovania služby považovať informácie o odmene, jej výpočte a pod. Nie je však vylúčené, že advokát zverejní všeobecné obchodné podmienky poskytovania svojich právnych služieb obsahujúce aj práva a povinnosti advokáta a klienta a pri

dojednávani konkrétnej právnej služby s konkrétnym klientom na ne odkáže a klient potvrdí, že sa s ich obsahom oboznámil. V takomto prípade môže byť napríklad špecifikácia (popis) právnej služby, odmena a jej splatnosť obsahom objednávky právnej služby a po jej potvrdení sa ostatné práva a povinnosti medzi advokátom a klientom budú riadiť uzatvorenými všeobecnými podmienkami. Uvedený postup môže zjednodušiť proces uzatvárania zmluvy o poskytovaní právnych služieb, resp. jej rozsah.

- g) Zmluvných ustanoveniach, ktoré sa týkajú voľby práva alebo voľby súdu, ktoré poskytovateľ služby uplatňuje. Uvedená povinnosť sa týka najmä usadených euroadvokátov v prípade, ak uplatňujú voľbu iného práva ako SR. V prípade, ak by usadený euroadvokát uplatňoval voľbu práva alebo súdu, je tiež povinný o týchto zmluvných ustanoveniach klienta informovať.
- h) Zodpovednosti za vady, ak ju poskytuje nad rozsah povinnosti ustanovenej zákonom.
- i) Cene služby alebo odmene, ak je cena alebo odmena určená vopred. Povinnosť informovať klienta vopred vyplýva advokátovi primárne z § 18 ods. 4 ZoA: „**Advokát je povinný v priebehu poskytovania právnej služby informovať klienta, ktorý je spotrebiteľom právnej služby, o výške odmeny za úkon právnej služby ešte pred začatím tohto úkonu, inak mu odmena nepatrí. To neplatí v prípade, ak je potrebné úkon právnej služby vykonať bezodkladne.**“ Existujú však aj prípady, keď neinformovanie klienta vopred nie je disciplinárnym previnením, a to najmä v prípade, ak si advokát neuplatňuje nárok na zaplatenie odmeny.⁴⁸

Spôsob informovania klienta o cene právnej služby, resp. odmene advokáta musí byť v súlade so zákonom o advokácii a so stavovskými predpismi SAK a tiež právnou úpravou reklamy, najmä porovnávacej reklamy.

Neinformovanie klienta (spotrebiteľa) o výške odmeny vopred je disciplinárnym previnením advokáta v zmysle rozhodovacej praxe disciplinárných senátov SAK: „*Advokát, ktorý neinformuje klienta (spotrebiteľa) pred poskytnutím právnej služby o hodnote úkonu právnej služby a následne po skončení zastupovania s klientom vec písomne finančne nevyporiada, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 ZoA, pretože takýmto konaním porušuje povinnosti mu uložené podľa § 18 ods. 4 ZoA a § 13 AP (SAK).*“⁴⁹

Cena právnej služby alebo odmena advokáta je detailnejšie upravená najmä v § 24 a § 25 ZoA (pozri komentár k § 24 až 25 ZoA).

- j) Spôsobe výpočtu alebo spôsobe určenia ceny alebo odmeny, ak táto bude ustanovená po poskytnutí služby a charakter služby neumožňuje ustanoviť cenu alebo odmenu vopred. V prípade, ak nie je možné určiť cenu právnej služby alebo odmeny advokáta vopred, je advokát povinný klienta informovať aspoň o spôsobe jej výpočtu alebo

⁴⁸ Pozri napríklad rozhodnutie VI. disc. senátu SAK z 24. novembra 2015, sp. zn. DS VI.-16/15:2332/2014: „*Postup advokáta, ktorý v priebehu zastupovania klienta neinformuje o výške odmeny za čiastkové úkony právnej služby ešte pred ich začatím, vo vzťahu ku ktorým navyše voči klientovi upustil od uplatnenia si nároku na odmenu, nie je disciplinárnym previnením.*“ In HREŽĎOVIČ, L., FRIŠTIKOVÁ, T., KERECMAN, P., HAVLÁT, J., ČÍŽOVÁ, Z., ŠTRPKA, P. *Zbierka disciplinárných rozhodnutí Slovenskej advokátskej komory 2016 – 2017*. Bratislava : SAK, 2019, s. 158 – 160.

⁴⁹ Rozhodnutie I. odvol. disc. senátu SAK z 9. novembra 2015, sp. zn. I. ODS-8/15:3732/2012, rozhodnutie VI. disc. senátu SAK z 15. januára 2015, sp. zn. DS VI.-46/13:3732/2012. In HREŽĎOVIČ, L., FRIŠTIKOVÁ, T., KERECMAN, P., HAVLÁT, J., ČÍŽOVÁ, Z., ŠTRPKA, P. *Zbierka disciplinárných rozhodnutí Slovenskej advokátskej komory 2016 – 2017*. Bratislava : SAK, 2019, s. 12 a nasl.

spôsobe jej určenia. Najčastejšie dochádza k takejto situácii v prípade, ak sa advokát dohodol s klientom na tzv. tarifnej odmene alebo podielovej odmene. V zmysle rozhodovacej praxe disciplinárnych senátov SAK nie je advokát povinný informovať klienta aj o konkrétnych sadzbách tarifnej odmeny, ale postačuje, ak klienta informuje, že mu bude účtovať tarifnú odmenu v súlade s vyhláškou o odmenách advokátov.⁵⁰

Je vhodné, aby klient ako spotrebiteľ obdržal od advokáta aj informáciu o tom, čo je považované za tarifnú hodnotu veci podľa druhu právnej služby, ktorá sa má poskytnúť, s ohľadom na zložitosť vyhlášky o odmenách advokátov. Vhodné je tiež klienta informovať o tom, čo všetko je považované za úkon právnej služby v zmysle vyhlášky o odmenách advokátov (bližšie k povinnosti advokáta informovať vopred o odmene pozri komentár k § 18 ods. 4 ZoA).

k) Základnom popise služby, ak to nie je zrejmé. Advokát je povinný informovať príjemcu právnej služby minimálne o všeobecnej obsahovej náplni právnych služieb, ktorými sú napríklad spisovanie zmlúv, podanie na všeobecné súdy, zastupovanie pred všeobecnými súdmi a orgánmi verejnej správy. Informácia môže byť v rozsahu zákonnej definície právnych služieb uvedenej v § 1 ods. 2 ZoA, ktorý definuje právne služby ako výkon advokácie, ktorým je zastupovanie klientov v konaní pred súdmi, orgánmi verejnej moci a inými právnymi subjektmi, obhajoba v trestnom konaní, poskytovanie právnych rád, spisovanie listín o právnych úkonoch, spracúvanie právnych rozborov, správa majetku klientov a ďalšie formy právneho poradenstva a právnej pomoci, alebo aspoň vo forme odkazu na § 1 ods. 2 ZoA.

l) Kontaktných údajoch poisťovateľa, s ktorým uzavrel zmluvu o poistení, rozsahu poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú výkonom činnosti a o územnom rozsahu tohto poistenia: Povinnosť advokáta mať počas celého výkonu advokácie uzatvorenú zmluvu o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú výkonom advokácie si môže advokát splniť dvoma spôsobmi, a to uzatvorením samostatnej poistnej zmluvy podľa § 27 ods. 1 ZoA alebo súhlasom s hromadnou poistnou zmluvou uzatvorenou SAK pre všetkých advokátov zapísaných v zozname advokátov podľa § 27 ods. 2 ZoA.

Advokát by mal poskytnúť klientovi kontaktné údaje poisťovateľa (poisťovne) aspoň v rozsahu jeho obchodného mena. Rovnako by advokát mal klienta informovať, akým spôsobom je poistený, či samostatne alebo v rámci hromadnej poistnej zmluvy uzatvorenej prostredníctvom SAK.

Rozsah poistenia, resp. limit poistného plnenia pre advokátov sa líši v závislosti od formy výkonu advokácie. Advokát by mal tiež klienta informovať o limite poistného plnenia, ktorý ma dohodnutý s poisťovateľom.

V zmysle § 19 ods. 1 ZoA je advokát oprávnený poskytovať právne služby na celom území SR. Z tohto dôvodu je advokát povinný mať dojednané poistenie minimálne na rozsah celého územia SR. K poisteniu advokáta pozri bližšie komentár k § 27 ZoA.

m) Kontaktných údajoch, kde možno podať sťažnosť alebo reklamáciu na poskytovanú službu alebo získať informácie o poskytovanej službe v SR. Advokát by mal klienta informovať aspoň v minimálnom rozsahu o právomoci SAK vykonávať dozor nad

⁵⁰ Z odôvodnenia rozhodnutia PSAK zo 7. septembra 2012, sp. zn. P-34/2012:2274/2011, rozhodnutie VI. disc. senátu SAK z 29. marca 2012, sp. zn. DS VI.-116/11:2274/2011. In HREŽŤOVIČ, L., FRIŠTIKOVÁ, T., KERECMAN, P., HAVLÁT, J. *Zbierka disciplinárnych rozhodnutí Slovenskej advokátskej komory 2012 – 2013*. Bratislava : SAK, 2014, s. 47.

poskytovaním právnych služieb v zmysle § 17 ods. 2 zákona o službách na vnútornom trhu.

Splnenie celej uvedenej informačnej povinnosti môže advokát vykonať v zmysle § 6 ods. 2 zákona o službách na vnútornom trhu viacerými spôsobmi. Advokát môže poskytnúť informácie poskytnutím informácií dostupných v mieste, kde je služba poskytovaná (sídlo, resp. kancelária advokáta) alebo kde sa uzatvára zmluva o poskytovaní služieb. Advokát môže tiež poskytnúť informačné dokumenty určené príjemcovi služby, ktoré obsahujú podrobný popis poskytovanej služby, resp. právnej služby. Ako najpraktickejšia možnosť pre advokáta sa javí využitie elektronických komunikačných prostriedkov, najmä uvedenie údajov na webovom sídle advokáta. Takéto zverejnenie informácií na webovom sídle advokáta musí rešpektovať obmedzenia týkajúce sa reklamy ustanovené najmä § 29b ZoA a musí byť v súlade so stavovskými predpismi.

Obchodná komunikácia advokáta podľa zákona o službách na vnútornom trhu

V zmysle § 7 ods. 1 zákona o službách na vnútornom trhu má advokát ako poskytovateľ služby v regulovanom povolani právo na slobodnú obchodnú komunikáciu. Obchodnou komunikáciou je podľa zákona o službách na vnútornom trhu prezentácia služby, tovaru, obchodného mena, ochrannej známky a iných práv a záväzkov súvisiacich s poskytovaním služby v médiách a v každej podobe; osobitné predpisy o ochrane hospodárskej súťaže tým nie sú dotknuté⁵¹.

Zákon o službách na vnútornom trhu ďalej v § 7 ods. 2 negatívne vymedzuje, čo nie je obchodná komunikácia:

- a) informácie umožňujúce priamy prístup k činnosti podniku alebo osoby, najmä názov domény alebo adresa elektronickej pošty,
- b) oznámenie týkajúce sa tovaru, služieb alebo obchodného mena osoby zostavené nezávisle, najmä ak nie sú poskytnuté za finančnú odplatu.

Obchodná komunikácia advokáta je upravená okrem zákona o službách na vnútornom trhu aj v § 29a a nasl. ZoA, ktorý upravuje prezentáciu výkonu advokátskeho povolania a reklamu. Advokát je povinný rovnako dodržiavať aj ustanovenia zákona o reklame. Advokát nemá preto pri obchodnej komunikácii úplnú voľnosť a je obmedzený najmä pravidlami zákona o advokácii a stavovskými predpismi SAK na účely zachovania vážnosti a dôstojnosti, ktorú vyžaduje postavenie advokáta, resp. ktorú má celý advokátsky stav (bližšie k reklame advokáta pozri komentár k § 29a a nasl. ZoA).

Hosťujúci euroadvokát ako cezhraničný poskytovateľ služieb

V zmysle § 8 ods. 2 zákona o službách na vnútornom trhu nestačí na poskytovanie právnych služieb v SR, aby hosťujúci euroadvokát ako cezhraničný poskytovateľ služieb spĺňal iba podmienky na poskytovanie právnych služieb podľa štátu usadenia. Je potrebné, aby hosťujúci euroadvokát spĺňal aj všetky predpoklady určené slovenskými právnymi predpismi (k hosťujúcemu euroadvokátovi pozri komentár k § 31 a nasl. ZoA).

Zákon o službách na vnútornom trhu v § 12 upravuje dozor nad cezhraničnými poskytovateľmi služieb, resp. hosťujúcimi euroadvokátmi. Príslušným orgánom dozoru nad poskytovaním právnych služieb hosťujúcimi euroadvokátmi je v zmysle § 17 ods. 2 zákona o službách na vnútornom trhu SAK (pozri ďalej komentár k dozornému orgánu). Ustanovenie sa vzťahuje aj na koordináciu medzi SAK a príslušnými orgánmi štátu

⁵¹ Ustanovenia § 41 až 55 OBZ.

usadenia hosťujúceho euroadvokáta, resp. príslušnými orgánmi združujúcimi advokátov v štáte usadenia.

Podľa § 12 ods. 5 zákona o službách na vnútornom trhu môže SAK požiadať príslušný orgán iného členského štátu o všetky informácie o disciplinárnych, administratívnych opatreniach alebo trestoch a ochranných opatreniach a rozhodnutiach, ktoré sa týkajú platobnej neschopnosti alebo konkurzu poskytovateľa služby, resp. hosťujúceho euroadvokáta a spochybňujú jeho profesijnú spoľahlivosť a spôsobilosť na poskytovanie služby.

SAK má v zmysle § 13 zákona o službách na vnútornom trhu aj právomoc na prijatie opatrení na ochranu príjemcov služieb pri poskytovaní služieb cezhraničnými poskytovateľmi služieb. SAK podľa § 13 ods. 1 citovaného zákona v prípade, ak pri poskytovaní služby cezhraničným poskytovateľom služby hrozí ujma na živote, zdraví, majetku alebo životnom prostredí, prijme opatrenie proti cezhraničnému poskytovateľovi služby, ktorým sa zabezpečí ochrana pred hroziacou ujmom.

Prijatiu takéhoto opatrenia musí povinne v zmysle § 13 ods. 2 zákona o službách na vnútornom trhu predchádzať požiadanie príslušného orgánu štátu usadenia, aby prijal opatrenia proti cezhraničnému poskytovateľovi služby, pričom sa mu poskytnú všetky informácie o príslušnej službe, cezhraničnom poskytovateľovi tejto služby a okolnostiach prípadu. SAK môže prijať opatrenie proti cezhraničnému poskytovateľovi služby, resp. hosťujúcemu euroadvokátovi iba po doručení vyjadrenia príslušného orgánu štátu usadenia⁵². Stanovená úprava spôsobu prijímania opatrení má opodstatnenie z hľadiska akejsi priority príslušných orgánov v štáte usadenia hosťujúceho euroadvokáta. Keďže hosťujúci euroadvokát pôsobí primárne v inom členskom štáte EÚ a výkon advokácie v SR je len dočasný a príležitostný, má opatrenia prijímať prednostne príslušný orgán štátu usadenia hosťujúceho euroadvokáta.

Ad b) Postup podávania žiadosti

Druhou oblasťou, v ktorej sa na advokátov uplatní zákon o službách na vnútornom trhu, je postup podávania žiadostí. V zmysle § 4 ods. 2 a 3 zákona o službách na vnútornom trhu je možné podávať žiadosti o udelenie oprávnenia prostredníctvom jednotného kontaktného miesta. Žiadosti o udelenie oprávnenia možno takýmto spôsobom doručiť aj SAK. Zákon o advokácii za takéto žiadosti považuje podľa § 5a ZoA žiadosti o zápis do zoznamu advokátov, resp. usadených euroadvokátov v zmysle § 3 až 5 ZoA.

Podat' žiadosť o udelenie oprávnenia možno osobne na jednotnom kontaktnom mieste alebo je možné ju doručiť elektronicky podpísanú zaručeným elektronickým podpisom. SAK takéto žiadosti vybaví postupom podľa § 5a a nasl. ZoA (pozri komentár k § 5a ZoA).

⁵² Na prijatie opatrenia musia byť splnené aj ďalšie podmienky, a to podľa § 13 ods. 3 zákona o službách na vnútornom trhu. Opatrenie preto môže byť prijaté, iba ak:

- „a) osobitný predpis, podľa ktorého je opatrenie prijaté, nie je predpisom, ktorý preberá právne záväzný akt Európskej únie v oblasti bezpečnosti služieb,*
- b) prijaté opatrenie zaručuje vyššiu stupeň ochrany príjemcu služby ako opatrenie príslušného orgánu štátu usadenia, ak bolo prijaté,*
- c) príslušný orgán štátu usadenia neprijal žiadne opatrenie, alebo neplánuje prijať žiadne opatrenie, alebo prijaté opatrenie je nedostatočné a*
- d) prijaté opatrenie je primerané s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu.“*

K splneniu uvedených podmienok môže potenciálne dôjsť v prípade laxného prístupu príslušného orgánu štátu usadenia hosťujúceho euroadvokáta k riešeniu hrozby ujmy.

SAK prijíma minimum žiadostí podaných prostredníctvom jednotných kontaktných miest zriadených na okresných úradoch, keďže žiadatelia podávajú žiadosti priamo SAK osobne do podateľne SAK alebo poštou. V prípade, ak aj žiadateľ využije služby jednotného kontaktného miesta, príslušný okresný úrad môže žiadosť vybaviť len jej postúpením SAK, pretože okresné úrady nemajú žiadne kompetencie týkajúce sa zápisov do zoznamu advokátov, usadených euroadvokátov atď.

Uznávanie dokladov podľa zákona o službách na vnútornom trhu

Zákon o službách na vnútornom trhu upravuje aj uznávanie dokladov, a to v § 3, v zmysle ktorého je žiadateľ o udelenie oprávnenia, resp. advokát oprávnený predložiť pri preukazovaní určitej skutočnosti osvedčením, potvrdením alebo iným dokladom originál dokladu z iného členského štátu alebo jeho kópiu, ktorý slúži na rovnaký účel alebo je z neho zrejmé, že podmienka je preukázaná, spolu s neovereným prekladom takéhoto dokladu do štátneho jazyka. Predloženie originálu dokladu, jeho úradne osvedčenej kópie alebo úradne osvedčeného prekladu sa vyžaduje, iba ak tak ustanovuje osobitný predpis, ktorým je v prípade advokátov napríklad zákon o advokácii, ktorého § 5 ods. 3 sa týka skúšky spôsobilosti zameranej na posúdenie odborných vedomostí euroadvokáta.

V zmysle § 3 ods. 2 zákona o službách na vnútornom trhu príslušný orgán overí doklad, jeho kópiu alebo jeho preklad v prípade pochybností prostredníctvom informačného systému vnútorného trhu podľa § 19 zákona o službách na vnútornom trhu.

Žiadateľ môže mať v zmysle § 3 ods. 3 zákona o službách na vnútornom trhu uzatvorenú poisťnú zmluvu na poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú výkonom advokácie aj v zahraničí a ak je poisťné krytie platné aj pre územie SR, môže jej preukázaním komore splniť svoju povinnosť poistenia. Splnenie podmienok poisťného krytia sa preukazuje originálom poisťnej zmluvy, jej úradne osvedčenou kópiou alebo úradne osvedčeným prekladom do štátneho jazyka.

V zmysle § 3 ods. 5 zákona o službách na vnútornom trhu sa podmienka, ktorej splnenie je povinné pre vznik oprávnenia, považuje za splnenú, ak žiadateľ preukáže, že v inom členskom štáte splnil rovnocennú podmienku alebo zásadne porovnateľnú podmienku. Uvedené ustanovenie je vyjadrením zámeru smernice EÚ o službách, ktorej cieľom bolo zjednodušenie prístupu na trh a poskytovania služieb.

Ad c) Zápis do zoznamu advokátov

Zápis do zoznamu advokátov vykonáva z titulu postavenia samosprávneho orgánu advokátov výlučne SAK a žiadny iný orgán verejnej moci nemá právomoc vykonávať zmeny v zozname advokátov.

Smernica EÚ o službách v čl. 3 ods. 2 písm. l) vyňala z pôsobnosti jednotných kontaktných miest notárov a súdnych úradníkov, resp. exekútorov. S ohľadom na prísnu a špecifickú reguláciu poskytovania právnych služieb sa javí ako vhodnejšie riešenie obdobné vyňatie advokátov z pôsobnosti smernice EÚ o službách, rovnako ako je tomu už v prípade notárov a exekútorov. Takéto vyňatie by s ohľadom na nízku početnosť využívania jednotného kontaktného miesta, ktorá bola spomenutá skôr, zjednodušilo vybavovanie administratívnej agendy nielen pre SAK, ale aj pre samotné jednotné kontaktné miesta.

Dozorný orgán podľa zákona o službách na vnútornom trhu

Dozor nad dodržiavaním povinností podľa zákona o službách na vnútornom trhu v zmysle § 17 ods. 2 zákona o službách na vnútornom trhu pri poskytovaní právnych

služieb vykonáva SAK.⁵³ SAK je preto oprávnená dozorovať a sankcionovať porušenie povinností uložených zákonom o službách na vnútornom trhu. Určením SAK ako orgánu dozoru je vylúčené aplikovanie zákona č. 128/2002 Z. z. o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa, ktorý ustanovuje právomoci Slovenskej obchodnej inšpekcie pri kontrole vnútorného trhu so službami. Slovenská obchodná inšpekcia preto nie je oprávnená kontrolovať dodržiavanie povinností uložených advokátom zákonom o službách na vnútornom trhu. V kontexte základnej povinnosti advokátov dodržiavať mlčanlivosť o skutočnostiach, o ktorých sa dozvie pri výkone advokácie, má určenie SAK ako dozorného orgánu náležité opodstatnenie pre ochranu informácií týkajúcich sa klientov a tiež pre zachovanie nezávislosti advokácie.

Advokát je okrem povinností uvedených v zákone o službách na vnútornom trhu povinný dodržiavať aj iné právne predpisy upravujúce povinnosti vo vzťahu k príjemcovi služby, resp. klientovi. Týmto sú okrem zákona o advokácii a stavovských predpisov SAK právne predpisy upravujúce práva spotrebiteľov, pokiaľ je klient spotrebiteľom právnej služby (pozri komentár k § 18 ZoA). Ide najmä o ustanovenia upravujúce práva spotrebiteľov v Občianskom zákonníku a zákone o reklame.

Do zákona o advokácii boli okrem smernice EÚ o službách transponované aj ďalšie právne predpisy EÚ, ktoré sú uvedené v prílohe č. 2 k zákonu o advokácii (pozri komentár k § 86 ZoA).

Judikatúra Súdneho dvora EÚ:

■ **Rozhodnutie Súdneho dvora EÚ z 20. februára 2001 vo veci C-205/99, *Asociación Profesional de Empresas Navieras de Líneas Regulares (Analir) a ostatní proti Administración General del Estado*:** Z ustálenej judikatúry vyplýva, že sloboda poskytovania služieb si vyžaduje nielen odstránenie akýchkoľvek diskriminácie poskytovateľov služieb na základe štátnej príslušnosti, ale aj zrušenie akýchkoľvek obmedzení, aj keď sa uplatňujú bez rozdielu na vnútroštátnych poskytovateľov služieb služby a poskytovateľov pochádzajúcich z ostatných členských štátov, ktoré môžu zakázať, bránia alebo sú schopné znížiť atraktivitu činnosti poskytovateľa služieb so sídlom v inom členskom štáte, v ktorom už zákonne podobné služby poskytuje (bod 21 – *pozn. autorov*).

Sloboda poskytovania služieb je jednou zo základných zásad Zmluvy o ES a môže byť obmedzená iba na základe dôvodov, ktoré sú opodstatnené, akými sú predovšetkým naliehavé dôvody všeobecného záujmu, a ktoré sa vzťahujú na všetky osoby a podniky vykonávajúce danú činnosť na území hostiteľského členského štátu. Okrem toho je potrebné, aby dotknutá vnútroštátna právna úprava bola vhodná na zabezpečenie dosiahnutia cieľa, ktorý sleduje, a nesmie prekračovať rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa (bod 25 – *pozn. autorov*).

Ak má byť poskytovanie služby v inom členskom štáte podmienené predchádzajúcim administratívnym povolením, je potrebné, aby sa jeho vydanie zakladalo na objektívnych, nediskriminačných kritériách, ktoré sú známe dotknutým subjektom vopred a takým spôsobom, aby sa obmedzil svojvoľný výkon právomoci vnútroštátnych orgánov pri ich udeľovaní. Z uvedeného teda vyplýva, že ak má byť poskytovanie služby vo verejnom záujme v inom členskom štáte podmienené predchádzajúcim administratívnym povolením, uvedená skutočnosť musí byť dotknutým subjektom vopred známa, a navyše všetky dotknuté subjekty musia mať k dispozícii opravný prostriedok (bod 38 – *pozn. autorov*).

■ **Rozhodnutie Súdneho dvora EÚ z 8. marca 2001 vo veci C-390/99, *Canal Satélite Digital SL proti Administración General del Estado a Distribuidora de Televisión Digital SA (DTS)*:** Ak vnútroštátna opatrenie obmedzuje voľný pohyb tovaru aj slobodu poskytovať služby, Súdny dvor EÚ v zásade preskúma prekážku vo vzťahu k iba jednej z týchto dvoch základných slobôd, ak sa

⁵³ Pri iných službách je dozorným orgánom Slovenská obchodná inšpekcia.

preukáže, že v prejednávacom prípade je jedna z nich vo vzťahu k druhej iba druhoradou (bod 31 rozsudku – *pozn. autorov*).

V zmysle ustálenej judikatúry v prípade obmedzení je potrebné skúmať, či vnútroštátne opatrenie, o ktoré ide vo veci samej, sleduje legitímny verejný záujem a či je v súlade so zásadou proporcionality, teda je potrebné zistiť, či opatrenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie cieľa (bod 33 – *pozn. autorov*).

Systém predchádzajúceho administratívneho povolenia nemôže legitimovať diskrečné konanie vnútroštátnych orgánov, ktoré môžu negovať účinnosť ustanovení práva Spoločenstva, najmä tie, ktoré sa týkajú základných slobôd prejednávanych vo veci samej. Preto ak má byť systém predchádzajúceho administratívneho povolenia odôvodnený, aj keď sa odchyľuje od týchto základných slobôd, musí byť založený na objektívnych a nediskriminačných kritériách, ktoré musia byť známe vopred, aby poskytli dotknutým subjektom možnosť legitímneho predpovedania výsledku a neboli založené na svojevôli povolujúceho orgánu (bod 35 – *pozn. autorov*).

Je nezlučiteľné so slobodným poskytovaním služieb uviesť poskytovateľovi obmedzenia na ochranu verejného záujmu, pokiaľ je tento záujem už zabezpečený pravidlami, ktorými je poskytovateľ viazaný v členskom štáte, v ktorom je usadený (bod 38 – *pozn. autorov*).

■ **Rozhodnutie Súdneho dvora EÚ z 19. februára 2002 vo veci C-309/99, J. C. J. Wouters, J. W. Savelbergh a Price Waterhouse Belastingadviseurs BV proti Algemene Raad van de Nederlandse Orde van Advocaten:** Nie je v rozpore s čl. 43 a čl. 49 ZEÚ, ak vnútroštátna právna úprava zakazuje multidisciplinárne partnerstvo medzi členmi advokátskej komory a účtovníkmi, ak je takáto právna úprava potrebná na zabezpečenie riadneho výkonu právnického povolania (bod 1 výroku – *pozn. autorov*).

Hospodárskou činnosťou je akákoľvek činnosť pozostávajúca z ponúkania tovarov alebo služieb na danom trhu. Advokáti ponúkajú za odmenu služby právneho poradenstva pozostávajúce z prípravy rád, zmlúv a iných úkonov, ako aj zastupovanie a obhajobu pred súdom. Okrem toho preberajú finančné riziká, ktoré môžu vzniknúť pri výkone ich činnosti, pretože v prípade nerovnováhy medzi výdavkami a príjmami advokát musí sám znášať stratu (body 47 a 48 – *pozn. autorov*).

Povolanie advokáta je totiž málo koncentrované, výrazne heterogénne a je charakteristické silnou vnútornou konkurenciou. Vzhľadom na chýbajúce štrukturálne prepojenia medzi nimi nemožno tvrdiť, že advokáti majú kolektívne dominantné postavenie v zmysle čl. 86 Zmluvy o ES. Orgán, akým je Holandská advokátska komora, nie je ani podnikateľom, resp. podnikom, ani zoskupením podnikateľov, resp. podnikov v zmysle čl. 86 Zmluvy o ES (body 114 a 115 – *pozn. autorov*).

■ **Rozhodnutie Súdneho dvora EÚ z 13. mája 2003 vo veci C-385/99, V. G. Müller-Fauré proti Onderlinge Waarborgmaatschappij OZ Zorgverzekeringen UA a E. E. M. van Riet proti Onderlinge Waarborgmaatschappij ZAO Zorgverzekeringen:** Obmedziť základnú slobodu je možné, ak výnimka vyplýva priamo zo Zmluvy o ES alebo ak na jej obmedzení prevažuje verejný záujem. Cieľom je zabezpečiť, aby opatrenia prijaté v tejto súvislosti neprekročili to, čo je objektívne nevyhnutné na tento účel, a že rovnaký výsledok nie je možné dosiahnuť podľa menej reštriktívnych pravidiel (bod 68 – *pozn. autorov*).

Obmedziť základnú slobodu (slobodu poskytovať služby – *pozn. autorov*) nemožno len na základe dôvodov, ktoré majú čisto ekonomickú povahu (bod 72 – *pozn. autorov*).

Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora EÚ vyplýva, že systém predchádzajúceho administratívneho povolenia nemôže legitimovať rozhodnutia vnútroštátnych orgánov vydané na základe voľnej úvahy, ktoré môžu negovať účinnosť ustanovení práva Spoločenstva, najmä nie takých, ktoré sa týkajú základnej slobody (bod 84 – *pozn. autorov*).

Ako vyplýva, okrem iného, aj z rozhodnutia vo veci C-205/99 (Analir, pozri skôr – *pozn. autorov*), poskytovanie služby v inom členskom štáte na základe predchádzajúceho administratívneho povolenia je odôvodnené iba v prípade, ak je jeho vydávanie založené na objektívnych, nediskriminačných kritériách, ktoré sú vopred známe tak, aby zamedzili svojoľnému výkonu právomoci vnútroštátnych orgánov. Navyše, takýto režim musí vychádzať z procesného postupu, ktorý je ľahko prístupný

a schopný zabezpečiť, aby sa o žiadosti o vydanie predchádzajúceho povolenia rozhodlo nestranne, nezávisle a v primeranej lehote, a aby negatívne rozhodnutie bolo preskúmateľné príslušným súdnym alebo iným orgánom (bod 85 – pozn. autorov).

Disciplinárne rozhodnutia SAK:

■ **Rozhodnutie I. odvol. disc. senátu SAK z 9. novembra 2015, sp. zn. I. ODS-8/15:3732/2012, rozhodnutie VI. disc. senátu SAK z 15. januára 2015, sp. zn. DS VI.-46/13:3732/2012:** Advokát, ktorý neinformuje klienta (spotrebiteľa) pred poskytnutím právnej služby o hodnote úkonu právnej služby a následne po skončení zastupovania s klientom vec písomne finančne nevyporiada, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 ZoA, pretože takýmto konaním porušuje povinnosti mu uložené podľa § 18 ods. 4 ZoA a § 13 AP.⁵⁴

■ **Rozhodnutie VI. disc. senátu SAK z 24. novembra 2015, sp. zn. DS VI. 16/15:2332/2014:** Postup advokáta, ktorý v priebehu zastupovania klienta neinformuje o výške odmeny za čiastkové úkony právnej služby ešte pred ich začatím, vo vzťahu ku ktorým navyše voči klientovi upustil od uplatnenia si nároku na odmenu, nie je disciplinárnym previnením.⁵⁵

⁵⁴ HREŽDOVIČ, L., FRIŠTIKOVÁ, T., KEREČMAN, P., HAVLÁT, J., ČÍŽOVÁ, Z., ŠTRPKA, P. *Zbierka disciplinárnych rozhodnutí Slovenskej advokátskej komory 2016 – 2017*. Bratislava : SAK, 2019, s. 12 – 17.

⁵⁵ Tamže, s. 158 – 160.

Súvisiace ustanovenia:

§ 7, § 8, § 17, § 20, § 29c ods. 2

Súvisiace právne predpisy:

čl. 19 Ústavy SR; smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES z 26. októbra 2005 o predchádzaní využívania finančného systému na účely prania špinavých peňazí a financovania terorizmu; čl. 2.3. Charty CCBE; § 35 a § 40 zákona o ochrane utajovaných skutočností; nariadenie GDPR; zákon o ochrane osobných údajov; § 265, § 340, § 341, § 373 až 377 TZ; § 36, § 40, § 42, § 45, § 47 a § 129 TP; § 10 zákona o bezplatnej právnej pomoci; § 5, § 17, § 22 zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti

Súvisiace ustanovenia vnútorných predpisov SAK:

§ 6, § 7, § 9, § 28, § 29 a § 34 AP; § 2, § 18, § 19 a § 33 DP; uznesenie PSAK č. 30/1/2011

K § 23

Povinnosť advokáta zachovávať mlčanlivosť vyplýva priamo z podstaty advokácie, ktorej zmyslom je chrániť práva klienta. Advokát sa zaväzuje zachovávať mlčanlivosť už v rámci zloženia sľubu, ktorý je jednou z podmienok zápisu do zoznamu advokátov vedeného SAK. Sľub advokáta znie: „*Sľubujem na svoje svedomie a česť, že budem dodržiavať Ústavu Slovenskej republiky, zákony a ostatné všeobecne záväzné právne predpisy, predpisy Slovenskej advokátskej komory, etiku advokátskeho povolania a chrániť základné práva a slobody, svedomito plniť povinnosti advokáta a zachovávať mlčanlivosť o všetkých skutočnostiach, o ktorých sa dozviem v súvislosti s výkonom svojho povolania.*“ Jedným zo základných princípov zakotvených v Charte CCBE je aj princíp práva a povinnosti advokáta zachovávať mlčanlivosť o veciach klienta a rešpektovať profesijné tajomstvo, pričom dodržiavanie tohto princípu je nevyhnutnou podmienkou riadneho výkonu spravodlivosti, zabezpečenia dostupnosti právnych služieb a práva na spravodlivý proces v zmysle požiadaviek Dohovoru. V tomto princípe možno vidieť určitú polaritu spočívajúcu v skutočnosti, že základnému právu klienta na zachovanie mlčanlivosti zodpovedá povinnosť advokáta túto mlčanlivosť zachovávať. Vychádzajúc z garancie základného ľudského práva na súkromie podľa čl. 8 Dohovoru a čl. 17 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, právo klienta na zachovanie mlčanlivosti o všetkých skutočnostiach, o ktorých sa advokát dozvedel v súvislosti s výkonom advokácie, predstavuje základné ľudské právo na súkromie vyplývajúce z čl. 19 Ústavy SR, v znení ktorého: „(1) Každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena. (2) Každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života. (3) Každý má právo na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe.“ Článok 19 Ústavy SR tvorí legálny základ všeobecnej právnej úpravy práva na súkromie zakotvenej v Občianskom zákonníku, z ktorej vychádza aj právna úprava § 23 ZoA.

„*Advokátska mlčanlivosť predstavuje výsadu advokátovho klienta a zároveň jeho ochranu pred vyzradením dôverne oznámených informácií svojmu právnenému zástupcovi, resp. obhajcovi, čím sa zaručuje klientovi právo na prípadný spravodlivý súdny proces.*“⁴⁴⁰ Z bodu 2.3.1 Etického kódexu CCBE vyplýva, že v súvislosti s poskytovaním právnych služieb je nevyhnutné, aby klient informoval advokáta o všetkých skutočnostiach, teda

⁴⁴⁰ CHYLO, J., LÖWY, J. K limitom mlčanlivosti advokáta. In *Justičná revue*. 2016, č. 10, s. 1080 – 1088.

aj o skutočnostiach, o ktorých by za iných okolností nikomu nepovedal. Vzhľadom na skutočnosť, že výkon advokácie je založený na dôvernom vzťahu medzi advokátom a klientom, je požiadavka zachovávaní mlčanlivosti o všetkých skutočnostiach, o ktorých sa advokát dozvedel od klienta v súvislosti s výkonom advokácie, opodstatnená, keďže bez istoty zachovania mlčanlivosti nemôže klient bezvýhradne dôverovať advokátovi. Zároveň klient poskytnutím všetkých informácií zvyšuje svoje šance na kvalitné poskytnutie právnych služieb advokátom, keďže advokát vie potom lepšie vyhodnotiť prípad klienta a poskytnúť mu najvhodnejšie riešenie.

K ods. 1

Účelom úpravy tohto ustanovenia je určenie obsahu povinnosti advokáta zachovávať mlčanlivosť o všetkých skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel v súvislosti s výkonom advokácie. V nadväznosti na dôvernosť vzťahu medzi advokátom a klientom možno všetky informácie (s výnimkou určitých kategórií informácií), ktoré advokát prijme od klienta ústnou alebo písomnou formou, alebo informácie vzťahujúce sa na klienta, o ktorých sa advokát dozvie od tretej osoby, považovať za dôverné. Z hľadiska ich charakteru možno za dôverné informácie považovať všetky informácie týkajúce sa súkromia klienta, ako aj jeho finančných, obchodných, daňových a politických záležitostí, pričom klient trvá na tom, aby nedošlo k ich zverejneniu, keďže ich zverejnením by mohlo dôjsť k porušeniu alebo ohrozeniu jeho práva na súkromie, a to konkrétne ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a mena, ako aj k neoprávnenému zásahu do jeho súkromného a rodinného života, prípadne k neoprávnenému zhromažďovaniu, zverejňovaniu alebo inému zneužívaniu údajov o jeho osobe. K definovaniu dôverných informácií sa v jednom zo svojich rozhodnutí vyjadril aj disciplinárny senát SAK, podľa ktorého sa „za dôverné informácie, na ktoré sa vzťahuje povinnosť mlčanlivosti advokáta, považujú ústne alebo písomné informácie, rovnako tak informácie získané elektronicky, a patria sem všetky informácie, ktoré sa týkajú priamo výkonu mandátu, rovnako aj všetky súkromné, osobné, obchodné, daňové informácie či súvislosti týkajúce sa klienta“.⁴⁴¹ Povinnosť zachovávaní mlčanlivosti sa však nevzťahuje na verejne známe informácie, keďže v prípade týchto informácií už nie je potrebné zabrániť ich zverejneniu aj napriek skutočnosti, že sú tieto informácie spôsobilé spôsobiť ujmu klientovi.

Zachovávanie mlčanlivosti zo strany advokáta spočíva v zákaze použitia dôverných informácií v rámci poskytovania právnych služieb v neprospech klienta alebo ich použitia v prospech tretej strany, ako aj v zákaze ich zverejnenia, v dôsledku čoho môže dôjsť k neoprávnenému zásahu do jeho práv a oprávnených záujmov.

Prvý kontakt (osobný, telefonický, prostredníctvom mailu či videohovoru) medzi advokátom a klientom, aj keď len potenciálnym, predstavuje okamih vzniku povinnosti advokáta zachovávať mlčanlivosť, keďže advokát sa už počas prvého kontaktu dozvie o skutočnostiach súvisiacich s prípadným poskytovaním právnych služieb v prospech tohto klienta. Z uvedeného vyplýva, že pre plnenie povinnosti advokáta zachovávať mlčanlivosť nie je rozhodujúce, či nakoniec reálne dôjde medzi advokátom a potenciálnym klientom

⁴⁴¹ Rozhodnutie IX. disc. senátu SAK z 27. októbra 2017, sp. zn. DS IX.-39/2017:3342/2016. In HRE-ŽDOVIČ, L., FRIŠTIKOVÁ, T., KEREČMAN, P., HAVLÁT, J., ČÍŽOVÁ, Z., ŠTRPKA, P. *Zbierka disciplinárnych rozhodnutí Slovenskej advokátskej komory 2016 – 2017*. Bratislava : SAK, 2019, s. 216 – 220.

k uzavretiu zmluvy o poskytovaní právnych služieb. Advokát je povinný zachovávať mlčanlivosť nielen počas trvania vzťahu medzi advokátom a klientom, ale aj po skončení poskytovania právnych služieb, ako aj po smrti klienta v prípade fyzickej osoby, resp. po zániku klienta v prípade právnickej osoby. Zachovávanie mlčanlivosti tak trvá nepretržite, pokiaľ nenastane okolnosť, s ktorou zákon o advokácii spája prelomenie povinnosti zachovávať mlčanlivosť.

Hoci sa na prvý pohľad môže zdať, že advokátska mlčanlivosť je absolútna a neexistujú legálne prostriedky, prostredníctvom ktorých možno prelomiť povinnosť zachovávanie mlčanlivosti advokátom, nie je tomu celkom tak, keďže v prípade, ak nastane okolnosť, s ktorou zákon o advokácii spája prelomenie povinnosti zachovávať mlčanlivosť, advokát nie je za zákonom ustanovených podmienok viazaný touto povinnosťou. Na tomto mieste sa žiada podotknúť, že Konferenciou advokátov 11. júna 2021 bola doplnená do Advokátskeho poriadku výnimka z povinnosti mlčanlivosti ustanovenej v § 23 ZoA. V súlade s § 16 ods. 1 AP preto platí explicitné oprávnenie advokáta informovať tretie osoby o vlastnej disciplinárnej a statusovej veci, avšak v rozsahu nepoškodzujúcim oprávnené záujmy iného advokáta, záujmy klientov alebo tretích osôb.

Významný zásah do povinnosti zachovávanie mlčanlivosti advokátom predstavovalo prijatie smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES z 26. októbra 2005 o predchádzaní využívania finančného systému na účely prania špinavých peňazí a financovania terorizmu, ktorá „*má za cieľ zefektívniť opatrenia EÚ a jej členských štátov na indikovanie prípadov prania špinavých peňazí a financovania terorizmu*“.⁴⁴² Táto smernica bola do slovenského právneho poriadku transponovaná prijatím zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti. V nadväznosti na už uvedené je povinnosť advokáta zachovávať mlčanlivosť o všetkých skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel v súvislosti s výkonom advokácie, v súvislosti s povinnosťami advokáta vyplývajúcimi zo zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti do určitej miery limitovaná. Advokát je totiž ako povinná osoba podľa § 5 ods. 1 písm. j) zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti povinný (ak má dôvodné podozrenie) informovať o okolnostiach súvisiacich s predchádzaním a odhaľovaním legalizácie príjmov z trestnej činnosti a s ochranou pred financovaním terorizmu za predpokladu, že poskytne klientovi právnu službu, ktorá sa týka akejkolvek finančnej operácie alebo iného konania, ktoré smeruje k pohybu finančných prostriedkov, alebo ho priamo vyvolá pri:

1. kúpe a predaji nehnuteľnosti alebo podniku, alebo ich časti,
2. správe alebo úschove finančných prostriedkov, cenných papierov alebo iného majetku,
3. založení účtu v banke alebo v pobočke zahraničnej banky alebo účtu cenných papierov a pri ich správe, alebo
4. založení, činnosti alebo riadení obchodnej spoločnosti, združenia fyzických osôb, združenia právnických osôb, účelového združenia majetku alebo inej právnickej osoby.⁴⁴³

Plnenie ohlasovacej povinnosti advokáta vyplýva z § 17 ods. 1 zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti, v zmysle ktorého „*povinná osoba je povinná ohlásiť finančnej spravodajskej jednotke neobvyklú obchodnú operáciu alebo pokus o jej vykonanie bez zbytočného odkladu. Povinná osoba bez zbytočného odkladu ohlási*

⁴⁴² STIERANKA, J. K novej Smernici Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES. In *Justičná revue*. 2006, č. 4, s. 721 – 731.

⁴⁴³ Ustanovenie § 5 ods. 1 písm. j) zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti.

finančnej spravodajskej jednotke aj odmietnutie vykonania požadovanej neobvyklej obchodnej operácie podľa § 15.“ Ohlasovaciú povinnosť advokáta možno považovať za splnenú až podaním hlásenia o neobvyklej obchodnej operácii za splnenia podmienky utajenia informácií v ňom uvedených pred nepovolanou osobou, a ak uvedené hlásenie spĺňa všetky podstatné náležitosti podľa § 17 ods. 3 zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti. Advokát ako povinná osoba je povinný poskytovať finančnej spravodajskej jednotke súčinnosť spočívajúcu v doplnení informácií k hláseniu o neobvyklej obchodnej operácii, ako aj v poskytnutí dokladov o obchodných vzťahoch a obchodoch. S poukazom na uvedené plnenie povinností vyplývajúcich zo zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti absolútnym spôsobom naruša dôverný vzťah medzi advokátom a klientom, a tým aj podstatu poslania advokácie. Na zmiernenie týchto negatívnych následkov ustanovil zákonodarca v § 22 ods. 1 zákona o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti, že „ustanovenia § 17 ods. 1 a 5 a § 21 ods. 1 sa nevzťahujú na advokáta, ak ide o informácie o klientovi, ktoré získal od klienta alebo iným spôsobom v priebehu alebo v súvislosti

- a) *so spracúvaním právnych rozborov; to neplatí, ak sa právny rozbor poskytuje na účely legalizácie alebo financovania terorizmu,*
- b) *s obhajobou klienta v trestnom konaní,*
- c) *so zastupovaním klienta v konaniach pred súdmi, alebo*
- d) *s poskytovaním právnych rád, ktoré sa týkajú konaní uvedených v písmenách b) a c) vrátane právneho poradenstva o začatí alebo predchádzaní konaniam uvedeným v písmenách b) a c), bez ohľadu na to, či boli takéto informácie prijaté alebo získané pred takýmito konaniami, počas nich alebo po nich.“*

K otázke, či plnením oznamovacej povinnosti advokáta vo vzťahu k podozreniu na pranie špinavých peňazí jeho klientom dochádza k porušeniu práva na rešpektovanie práva na súkromie (podľa čl. 8 Dohovoru), sa v jednom zo svojich rozhodnutí vyjadril ESEP: „*Článok 8 Dohovoru zaručuje každému právo na rešpektovanie korešpondencie a chráni dôvernosť všetkých výmen informácií, ktorých sa jednotlivci zúčastňujú na účely komunikácie. Povinnosť advokáta predložiť ústrednému orgánu informácie získané v rámci výmeny informácií s jeho klientmi predstavuje zásah do ich práva na rešpektovanie korešpondencie. Taktiež predstavuje zásah do ich práva na rešpektovanie súkromného života, do ktorého patria činnosti profesionálnej, ako aj obchodnej povahy. Súd ďalej uviedol, že napadnutý zásah bol ustanovený zákonom v zmysle čl. 8 Dohovoru a sledoval legitímny cieľ ochrany verejného poriadku a predchádzania trestnej činnosti.“⁴⁴⁴ Zabezpečenie predchádzania trestnej činnosti a legalizácii príjmov z trestnej činnosti a ochrana pred financovaním terorizmu predstavujú okolnosti, s ktorými zákon o advokácii spája prelomenie povinnosti zachovávanie mlčanlivosti advokátom, keďže je prioritou všetkých štátov eliminovať negatívne dôsledky páchania týchto typov trestnej činnosti.*

Osobitnou otázkou je povinnosť mlčanlivosti advokáta v prípade výkonu kontroly zo strany iných orgánov verejnej moci (napr. finančná správa, Úrad pre ochranu osobných údajov SR, Úrad pre verejné obstarávanie, Protimonopolný úrad SR a pod.). V takomto prípade je potrebné rozlišovať, či ide priamo o kontrolu činnosti samotného advokáta a advokát je v tomto prípade v postavení kontrolovaného subjektu, alebo sa kontrola týka činnosti klienta advokáta a advokát má kontrolnému orgánu poskytnúť súčinnosť

⁴⁴⁴ Rozsudok ESEP zo 6. decembra 2012 vo veci *Michaud proti Francúzsku*, sťažnosť č. 12323/11.

a informácie týkajúce sa jeho klienta. Vo všeobecnosti platí, že advokát bez súhlasu klienta nie je oprávnený na základe dopytov uvedených kontrolných orgánov poskytnúť informácie týkajúce sa jeho klienta. Orgán vykonávajúci kontrolu môže žiadať informácie, resp. dokumenty iba v prípade, ak je v danom konaní kontrolovanou (povinnou) osobou priamo advokát.

K ods. 2

S ohľadom na kontinuálnosť povinnosti zachovávanía mlčanlivosti advokátom zákon o advokácii umožňuje pozbaviť advokáta povinnosti zachovávať mlčanlivosť len písomným súhlasom klienta, resp. po smrti alebo zániku klienta len písomným súhlasom jeho právneho nástupcu. V prípade, ak má klient viacerých právnych nástupcov, je potrebné, aby písomný súhlas udelili všetci právni nástupcovia, v opačnom prípade nebude udelenie tohto súhlasu platné a advokát bude naďalej viazaný povinnosťou zachovávanía mlčanlivosti. Písomný súhlas predstavuje prejav vôle klienta smerujúci k prelomeniu povinnosti advokáta zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel od klienta, pričom uvedený písomný súhlas musí byť uskutočnený výslovne voči advokátovi ako nositeľovi tejto povinnosti. V prípade, ak by klient svoj písomný súhlas uskutočnil voči iným štátnym orgánom, súdu, orgánom činným v trestnom konaní alebo tretej osobe, s takto udeleným súhlasom zákon o advokácii nespája právne následky prelomenia povinnosti zachovávanía mlčanlivosti advokátom. S prihliadnutím na uvedené, ak klient, resp. jeho právni nástupcovia neudelia advokátovi písomný súhlas alebo tento súhlas bude udelený neplatne, je advokát naďalej viazaný povinnosťou zachovávať mlčanlivosť a v prípade, ak by advokát vyzradil skutočnosti, o ktorých sa dozvedel od klienta, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 ZoA.

V praxi sa často možno stretnúť s prípadmi porušenia povinnosti zachovávanía mlčanlivosti zo strany advokátov v súvislosti s postúpením pohľadávky advokáta voči svojmu bývalému klientovi inému subjektu. Z rozhodovacej praxe disciplinárnych orgánov SAK vyplýva, že „advokát, ktorý po ukončení zastupovania klienta a po vzniku konfliktu ohľadom úhrady trov právneho zastúpenia postúpi pohľadávky voči svojmu bývalému klientovi inému subjektu, pričom v zmluvách o postúpení pohľadávky označí svojho klienta, o aký druh právneho zastupovania išlo, ako aj výšku trov právneho zastúpenia, bez toho, aby klient pozbavil advokáta povinnosti zachovávať mlčanlivosť, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 ZoA, pretože takýmto konaním porušuje povinnosť mu uloženú v § 23 ods. 1 ZoA.“⁴⁴⁵ Absolútny zákaz postúpenia pohľadávky voči bývalému klientovi na tretiu osobu sa vzťahuje aj na prípady, keď je postupníkom takejto pohľadávky advokát, t. j. osoba viazaná povinnosťou zachovávať mlčanlivosť. Podľa nášho názoru, nemožno považovať právo klienta na zachovanie mlčanlivosti o skutočnostiach zverených advokátovi v súvislosti s poskytovaním právnych služieb za zachované len z dôvodu, že postupník je zároveň aj advokát, ktorý je v zmysle advokátskych predpisov povinný zachovávať mlčanlivosť, keďže by v danom prípade advokát/postupník vo vzťahu ku klientovi/dlžníkovi vystupoval v pozícii veriteľa a nie advokáta, ktorý klientovi/dlžníkovi poskytuje, resp. poskytoval právne služby. V takomto prípade by preto postúpenie pohľadávky na zaplatenie

⁴⁴⁵ Rozhodnutie III. disc. senátu SAK zo 7. februára 2008, sp. zn. DS III.-702/07:3063/2007. In HREŽ-DOVIČ, L., FRIŠTIKOVÁ, T., KERECMAN, P. *Zbierka disciplinárnych rozhodnutí Slovenskej advokátskej komory 2007 – 2011*. Bratislava : SAK, 2012, s. 82.

odmeny za poskytnuté právne služby na iného advokáta bolo rovnako ako v predchádzajúcom prípade porušením povinnosti advokáta/postupcu zachovávať mlčanlivosť vo vzťahu ku klientovi v zmysle advokátskych predpisov. Vzhľadom na uvedené je vždy povinnosťou advokáta hodnoverným spôsobom preukázať, t. j. predložením udeleného písomného súhlasu klienta, resp. jeho právneho nástupcu, že bol pozbavený povinnosti zachovávanie mlčanlivosti, v opačnom prípade sa vystavuje riziku spáchania disciplinárneho previnenia, ako aj možnosti uplatňovania práva klienta alebo jeho právneho nástupcu na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ak zverejnením dôverných informácií týkajúcich sa klienta došlo v značnej miere k zníženiu jeho dôstojnosti, ako aj vážnosti v spoločnosti podľa § 13 ods. 2 OZ. Z rozhodovacej praxe disciplinárnych orgánov SAK vyplýva, že pri skúmaní, či došlo k porušeniu povinnosti zachovávanie mlčanlivosti advokátom v súvislosti s vykonaním jeho výsluchu pred príslušným orgánom alebo súdom, je dôležité preukázanie udelenia písomného súhlasu klienta alebo jeho právneho nástupcu, ktorým bol advokát pozbavený tejto povinnosti. „Z listiny predloženej v disciplinárnom konaní je zrejmé, že v čase pred vykonaním výsluchu, ktorý je predmetom tohto konania, bol mlčanlivosti zbavený, a teda sa nemohol dopustiť disciplinárneho previnenia, ktoré je predmetom návrhu na začatie disciplinárneho konania. Disciplinárny senát teda nemohol vo veci rozhodnúť iným spôsobom vzhľadom na nenaplnenie skutkovej podstaty disciplinárneho previnenia, ktoré bolo predmetom tohto konania.“⁴⁴⁶ Z dikcie tohto ustanovenia, ako aj z rozhodovacej praxe disciplinárnych orgánov SAK vyplýva, že advokát je legitímne pozbavený povinnosti zachovávanie mlčanlivosti len za predpokladu platne udeleného písomného súhlasu klientom alebo jeho právnymi nástupcami, pričom pre vylúčenie akýchkoľvek pochybností o pozbavení tejto povinnosti je advokát povinný udelený písomný súhlas preukázať.

K ods. 3

Vychádzajúc z premisy, že pri poskytovaní právnych služieb je prvoradý záujem klienta, sa v súvislosti s udelením písomného súhlasu o pozbavení povinnosti zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, o ktorých sa advokát dozvedel od klienta, spája povinnosť advokáta vyplývajúca z § 2 ods. 1 AP, v zmysle ktorého „advokát je pri výkone svojho povolania povinný na prospech klienta využívať svoje vedomosti a skúsenosti, skutkové a právne argumenty a možnosti dané právnym poriadkom“. V praxi sa často stáva, že aj napriek skutočnosti, že klient alebo jeho právny nástupca udelí advokátovi písomný súhlas, ktorým ho pozbaví povinnosti zachovávanie mlčanlivosti, a tým advokátovi „rozviaže ruky“, je advokát v prvom rade povinný s ohľadom na jeho odborné skúsenosti posúdiť, či zverejnenie dôverných informácií týkajúcich sa klienta nie je z objektívneho hľadiska spôsobilé spôsobiť ujmu na jeho právach a oprávnených záujmoch. V prípade, ak advokát dospeje k záveru, že pozbavenie povinnosti zachovávanie mlčanlivosti vo vzťahu k dôverným informáciám poskytnutým klientom je v neprospech klienta, advokát je naďalej viazaný povinnosťou zachovávať mlčanlivosť.

K ods. 4

Na účely poskytnutia právnych služieb v prospech klienta vznikajú v praxi situácie, keď advokát poverí výkonom jednotlivých úkonov súvisiacich s poskytnutím právnej služby iný subjekt, pričom základným predpokladom na uskutočnenie týchto úkonov je aj

⁴⁴⁶ Rozhodnutie VIII. disc. senátu disc. komisie SAK, sp. zn. DS VIII.-68/16:779/2016.

poskytnutie dôverných informácií týkajúcich sa klienta tomuto inému subjektu. V týchto prípadoch nedôjde k porušeniu povinnosti zachovávanie mlčanlivosti zo strany advokáta, ak vykonaním konkrétneho úkonu poverí osobu, ktorá je taktiež viazaná povinnosťou zachovávanie mlčanlivosti podľa osobitných predpisov. Pri výkone advokácie využívajú advokáti často najmä služby notárov, exekútorov, prekladateľov a tlmočníkov, prípadne ďalších profesionálov, ktorí sú viazaní povinnosťou zachovávanie mlčanlivosti o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedia v súvislosti s výkonom ich činnosti. V prípade, ak tieto subjekty nezachovávajú mlčanlivosť o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedia od advokáta v súvislosti s výkonom jednotlivých úkonov vzťahujúcich sa na poskytnutie právnej služby klientovi, budú voči nim vyvedené právne dôsledky v zmysle osobitných predpisov príslušných pre konkrétnu profesijnú kategóriu.

K ods. 5

Podľa čl. 47 ods. 2 a 3 Ústavy SR: „(2) Každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom,“ pričom „(3) všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní“. Rovnosť účastníkov konania v sebe zahŕňa zásadu „rovnosti zbraní“, ku ktorej sa vyjadril aj Ústavný súd SR: „Ústavný súd je toho názoru, že aplikácia princípu rovnosti zbrání v postupe konajúceho súdu má zaručiť rozumný stav rovnováhy, v ktorom protistrana môže reagovať na relevantné argumenty druhého účastníka konania. Z toho vyplýva, že je na uvážení konajúceho súdu, či bude predostreté argumenty považovať za podstatné, a ako také ich predloží ku konfrontácii druhej strane. Konajúci súd popri rovnosti účastníkov konania musí totiž zaručiť aj plynulosť a rýchlosť konania, čo predpokladá selekciu len podstatných argumentov, ktoré bude súd predkladať na vyjadrenie protistrane.“⁴⁴⁷ V ďalšom náleze Ústavný súd SR uviedol: „Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je teda – okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu) – aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorá okrem iných procesných záruk kladie dôraz aj na zachovanie kontradiktórnosti konania a ‚rovnosti zbrání‘ (podobne napr. III. ÚS 402/08). Podstatou kontradiktórnosti a s ňou súvisiacej ‚rovnosti zbrání‘ je, aby všetci účastníci konania mali reálnu možnosť využiť svoje procesné práva predložiť argumenty a reagovať na ‚protiargumenty‘ protistrany. Osobitne to platí o sporových konaniach, v ktorých stoja proti sebe žalobca a žalovaný, a kde sa v celom rozsahu uplatňuje kontradiktórnosť konania (napr. IV. ÚS 42/09, IV. ÚS 147/04).“⁴⁴⁸ Z ustálenej judikatúry Ústavného súdu SR je zrejmé, že zásada „rovnosti zbrání“ sa uplatňuje v každom konaní pred súdmi, a preto aj v prípade sporu medzi advokátom a klientom, resp. jeho právnym nástupcom je advokát v súdnom konaní oprávnený uplatniť všetky svoje procesné práva a na podporu svojej argumentácie uviesť aj dôverné informácie poskytnuté klientom bez udelenia jeho predchádzajúceho písomného súhlasu, ktorým by advokáta pozbavil povinnosti zachovávanie mlčanlivosti o uvedených dôverných informáciách. V prípade, ak by advokát nebol oprávnený uvádzať v súdnom konaní dôverné informácie, ktoré sú predmetom sporu medzi advokátom a jeho klientom, odopretie tohto oprávnenia by bolo zjavným popretím zásady „rovnosti zbrání“. Vo vzťahu k aplikácii tohto ustanovenia v praxi, ako aj k možnostiam reálneho zneužívania tohto

⁴⁴⁷ Nález Ústavného súdu SR zo 17. marca 2009, sp. zn. III. ÚS 402/2008.

⁴⁴⁸ Nález Ústavného súdu SR z 24. augusta 2011, sp. zn. IV. ÚS 259/2011.

oprávnenia zo strany advokátov sa vyjadril aj disciplinárny orgán SAK, ktorý v jednom zo svojich rozhodnutí uviedol: „*Disciplinárny senát aplikoval všetky dostupné metódy výkladu právnych predpisov a dospel k záveru, že žiadnym zo spôsobov nemožno dospieť k záveru, že advokát by mal mať akýkoľvek priestor na uplatňovanie § 23 ods. 5 ZoA v akomkoľvek inom konaní (či už podľa správneho poriadku, alebo podľa špeciálnych predpisov) ako konaní súdnom a toto konanie musí byť súčasne konaním, ktorého predmetom musí byť spor medzi ním a klientom alebo jeho právnym nástupcom. Musia byť priamymi účastníkmi konania (žalobcom a žalovaným). To znamená, že žiadne iné konanie medzi tretími subjektmi nemôže splňať podmienky na uplatnenie citovaného ustanovenia zákona o advokácii, aj keby boli v rámci dokazovania v ňom vykonávaného posudzované otázky právneho vzťahu zastupovania účastníka advokátom. Je zrejme, že z takéhoto súdneho konania nemôže vziť rozhodnutie, ktoré by mohlo ukladať povinnosti advokátovi ako neúčastníkovi konania. Umožnenie úvah o existencii práva advokáta subjektívne vyhodnocovať, v ktorých konaniach musí a v ktorých nie, dodržať zákonnú povinnosť mlčanlivosti, by mohlo znamenať nežiaduce spochybnenie absolútneho zachovávanie povinnosti mlčanlivosti advokátom (s výnimkou zákonných dôvodov, bez ohľadu na ich kvalitu). Povinnosť zachovávanie mlčanlivosti nie je z tohto pohľadu iba povinnosťou ako takou, ale je výsostným právom advokátskeho povolania oproti iným subjektom poskytujúcim klientom služby v iných oblastiach.*“⁴⁴⁹ Z uvedeného rozhodnutia je zjavné, že aplikácia § 23 ods. 5 ZoA nespočíva na voľnej úvahe advokáta o existencii jeho práva na prelomenie povinnosti zachovávanie mlčanlivosti, ale uvedený postup advokáta je daný vtedy, ak k zverejneniu dôverných informácií, ktoré sú predmetom sporu medzi advokátom a klientom, dôjde v súdnom konaní, ktorého stranami sporu sú advokát a klient.

K ods. 6

Jednou z ďalších skutočností, s ktorou zákon o advokácii spája prelomenie povinnosti zachovávať mlčanlivosť, je postavenie advokáta v pozícii svedka v disciplinárnom konaní vedenom voči disciplinárne obvinenému. Počas svedeckej výpovede je advokát povinný vypovedať o všetkých relevantných skutočnostiach, teda aj o skutočnostiach, na ktoré sa vzťahuje jeho povinnosť zachovávanie mlčanlivosti, ak sú tieto dôverné informácie pre rozhodnutie disciplinárneho orgánu podstatné. Pozbavenie povinnosti zachovávanie mlčanlivosti sa však nevzťahuje na utajované skutočnosti, keďže advokát je povinnosťou zachovávať mlčanlivosť o utajovaných skutočnostiach viazaný podľa zákona o ochrane utajovaných skutočností, a teda pokiaľ advokát nie je oslobodený vedúcim ústredného orgánu štátnej správy, do ktorého pôsobnosti utajovaná skutočnosť patrí, je naďalej viazaný povinnosťou mlčanlivosti.

K ods. 7

Dôraz na povinnosť zachovávanie mlčanlivosti o všetkých skutočnostiach, o ktorých sa advokát dozvedel počas výkonu advokácie, sa kladie aj v prípade pozastavenia výkonu advokácie a aj po vyčiarknutí advokáta zo zoznamu advokátov vedeného SAK. Počas pozastavenia výkonu advokácie nie je advokát oprávnený poskytovať právne služby. Aj napriek uvedenej skutočnosti však advokát zostáva naďalej nositeľom právnej zodpovednosti advokáta vrátane disciplinárnej zodpovednosti.

⁴⁴⁹ Rozhodnutie II. disc. senátu SAK, sp. zn. DS II.-32/16:3766/2015.

K ods. 8

V súvislosti s poskytovaním právnych služieb dochádza k prenosu povinnosti zachovávanía mlčanlivosti aj na zamestnancov advokáta, zamestnancov verejnej obchodnej spoločnosti, zamestnancov komanditnej spoločnosti alebo zamestnancov spoločnosti s ručením obmedzeným, ako aj na iné osoby, ktoré sa podieľajú na poskytovaní právnych služieb. Prenos tejto povinnosti má svoje opodstatnenie, keďže advokát na účely vykonania jednotlivých úkonov vzťahujúcich sa na poskytnutie právnej služby klientovi zverí týmto osobám dôverné informácie, ktoré sa sám dozvedel od klienta. Pred zverejnením dôverných informácií je advokát podľa § 9 ods. 2 AP „*povinný všetky osoby, ktoré sa podieľajú na jeho činnosti spojenej s poskytovaním právnych služieb, poučiť o rozsahu ich zákonnej povinnosti zachovávať mlčanlivosť, a to aj v súvislosti so svedeckou povinnosťou takýchto osôb. Advokát je povinný zaviazat' ich k mlčanlivosti aj po skončení činnosti spojenej s poskytovaním právnych služieb.*“ Vzhľadom na skutočnosť, že pri výkone jednotlivých úloh členov SAK a jej zamestnancov dochádza k oboznamovaniu sa so skutočnosťami, o ktorých sa pri výkone advokácie dozvedel advokát od klienta, vzťahuje sa povinnosť zachovávanía mlčanlivosti advokáta aj na členov a zamestnancov SAK. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na pozmenené ustanovenie § 2 ods. 3 DP zahrňujúce pod povinnosť mlčanlivosti sťažnostný spis, ktorý ako celok podliehal povinnosti mlčanlivosti v súlade s § 23 ZoA, pričom v súlade so znením účinným od 11. júna 2021 platí, že s obsahom sťažnostného spisu je oprávnený sa oboznámiť iba taxatívne stanovený okruh subjektov. Subjektmi oprávnenými oboznamovať sa s obsahom sťažnostného spisu sú členovia revíznej komisie, náhradní členovia revíznej komisie, dotknutý advokát, zástupca dotknutého advokáta a zamestnanci SAK.

Konferencia advokátov v júni 2021 pridala do § 9 AP nový odsek 7, ktorý ustanovuje *expressis verbis* možnosť orgánov komory poskytovať informácie týkajúce sa rozhodovacej činnosti SAK: „*Členovia orgánov komory môžu poskytovať informácie týkajúce sa rozhodovacej činnosti komory tak, aby nedošlo k porušeniu zákonnej povinnosti mlčanlivosti advokáta (§ 23 zákona).*“

Ďalej je žiaduce zdôrazniť, že SAK má v súlade s § 2 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám (zákon o slobode informácií) postavenie povinnej osoby. Status SAK ako povinnej osoby je však potrebné vnímať v kontexte jej statusu nezávislej stavovskej organizácie, ktorá nie je financovaná z verejných prostriedkov a sprístupňovanie informácií výrazne ovplyvňuje povinnosť mlčanlivosti. V dôsledku uvedeneho preto PSAK schválilo 9. novembra 2018 uznesenie č. 29/10/2018, ktorým upravilo postup a rozsah sprístupňovania informácií podľa zákona č. 211/2000 Z. z. V zásade SAK sprístupní informácie týkajúce sa spôsobu jej zriadenia, právomoci a kompetencií, popisu organizačnej štruktúry, ako aj jej predpisov. Vo vzťahu k disciplinárnym konaniam predmetné uznesenie obmedzuje rozsah sprístupnenia informácií tak, že SAK na žiadosť sprístupní len:

- a) všeobecné štatistické údaje o počte podaných návrhov revíznej komisie na začatie disciplinárných konaní,
- b) všeobecné štatistické údaje týkajúce sa disciplinárných konaní,
- c) všeobecné štatistické údaje týkajúce sa rozhodnutí disciplinárných senátov a odvolacích disciplinárných senátov s uvedením zákonných ustanovení, ktoré sa použili.

Podľa predmetného uznesenia výslovne platí, že rozhodnutie disciplinárneho senátu o skutku disciplinárne obvineného sa nespístupňuje. Zároveň s cieľom vyhodnocovania

žiadosti a rozsahu sprístupnenia informácií bol zriadený inštitút poverenej osoby, ktorá je oprávnená konať na tomto úseku.

K ods. 9

Na povinnosť zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, o ktorých sa advokát dozvedel od klienta v súvislosti s výkonom advokácie, sa prihliada aj v prípade, ak je advokát v pozícii svedka v trestnom konaní, keďže podľa § 129 ods. 2 TP „*svedok nesmie byť vypočúvaný ani vtedy, keby svojou výpoveďou porušil zákonom alebo medzinárodnou zmluvou uloženú alebo uznanú povinnosť mlčanlivosti okrem prípadu, že by bol od tejto povinnosti oslobodený príslušným orgánom alebo tým, v ktorého záujme má túto povinnosť*“⁴⁵⁰. Z dikcie tohto ustanovenia jednoznačne vyplýva, že orgány činné v trestnom konaní sú povinné prihliadať na povinnosť zachovávanie mlčanlivosti advokáta z úradnej povinnosti. V praxi sa možno stretnúť s prípadmi, keď orgány činné v trestnom konaní nerespektujú túto povinnosť s cieľom získať dôverné informácie od advokáta pre účely trestného konania. V týchto situáciách je advokát oprávnený odoprieť svedeckú výpoveď, pokiaľ nebol zákonným spôsobom pozbavený povinnosti zachovávanie mlčanlivosti klientom, v opačnom prípade by sa svojou svedeckou výpoveďou dopustil disciplinárneho previnenia spočívajúceho v porušení povinnosti zachovávanie mlčanlivosti. Advokát je povinný podať svedeckú výpoveď o získaných dôverných informáciách len za predpokladu, že sa jeho svedectvo týka trestného činu, ktorý je ako svedok povinný prekaziť.⁴⁵⁰ Podľa § 341 ods. 1 TZ: „*Kto sa hodnoverným spôsobom dozvie, že iný pripravuje alebo pácha zločin, na ktorý tento zákon ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej desať rokov, alebo niektorý z trestných činov korupcie uvedených v treťom diele ôsmej hlavy osobitnej časti a spáchanie alebo dokončenie takého zločinu alebo trestného činu neprekazí osobne alebo prostredníctvom inej spôsobilaj osoby, alebo príslušného orgánu, potrestá sa odňatím slobody až na tri roky.*“ S prihliadnutím na uvedené k prelomeniu povinnosti zachovávanie mlčanlivosti advokáta dôjde len za splnenia podmienky, že advokát má vedomosť o tom, že konkrétna osoba plánuje spáchať trestný čin alebo že pácha trestný čin. V tejto súvislosti uvádzame, že „*v prípade najzávažnejších trestných činov vymenovaných v § 341 TZ sa za týmto účelom prelomuje aj inak právne veľmi významná povinnosť mlčanlivosti. Naproti tomu, ak bol trestný čin spáchaný v minulosti, nemá povinnosť oznámiť spáchanie trestného činu osoba, ktorá by oznámením porušila zákonom uloženú povinnosť mlčanlivosti. Vzhľadom na to, že sledovaným cieľom je uprednostniť prekazenie závažných trestných činov pred štátom uznanou povinnosťou mlčanlivosti advokáta, treba § 129 ods. 3 TP vykladať tak, že jeho aplikácia prichádza do úvahy len v štádiu, keď v § 341 TZ vymenované závažné trestné činy je možné ešte prekaziť.*“⁴⁵¹ Jeden z liberálnych dôvodov, na základe ktorého advokát nebude trestné stíhaný z dôvodu neprekazenia trestného činu, je skutočnosť, ak nemohol zločin prekaziť bez značných ťažkostí alebo bez toho, že by seba alebo blízku osobu uviedol do nebezpečenstva smrti, ťažkej ujmy na zdraví, inej závažnej ujmy alebo trestného stíhania, pričom uvedenie blízkej osoby do nebezpečenstva trestného stíhania nezbujuje páchatel'a trestnosti, ak sa týka neprekazenia zločinu, za ktorý

⁴⁵⁰ Ustanovenie § 129 ods. 3 TP.

⁴⁵¹ OLEJ, J., BRÖSTL, A. Advokát ako svedok v trestnom konaní a povinnosť mlčanlivosti. In *Bulletin slovenskej advokácie*. 2011, č. 5, s. 15 – 23.